

Smart Market Report

2025

StartupJobs
posun vpřed

Nápadroku

J&T BANKA

Svět bájných zvířat, snů i omylů

Téměř jakákoli diskuze na téma startup je zatížena velkou mírou zkreslení a někdy i nedorozumění. Do nejistoty navíc vnáší další vrstvu anglicismy, technologické zkratky i metafory, které s oblibou čerpají ze světa legend a pohádek. Kdo by neznal jednorožce – symbol vzácného a mimořádně úspěšného startupu?

Cílem tohoto textu není jen vnést více světla do často mlhavého prostoru, ale ukázat, že startupy nejsou vzdálenou realitou pro pár vyvolených. Naopak, jsou nedílnou součástí ekonomiky a společnosti, mnohem blíží, než by se na první pohled mohlo zdát. Nejde o tajemnou džungli neznámých pravidel, ale o živý ekosystém, který se vyznačuje svou pružností, kreativitou a schopností rychlé adaptace. A právě tato dynamika z něj činí jednu z nejzajímavějších oblastí současného podnikání.

Jak vlastně startup definovat?

Hned na začátku narážíme na otázku, která se zdá být jednoduchá, ale ve skutečnosti skrývá mnohvrstevný problém: co přesně startup je? Obecně se jím rozumí podnikatelský subjekt – nejčastěji začínající firma – která stojí na inovativním přístupu a často využívá pokročilé technologie k rychlému růstu. Pokud uspěje, její potenciál k expanzi je obrovský.

Termín „startup“ se poprvé objevil v americkém podnikatelském prostředí před více než čtyřiceti lety. Tehdy se jednalo o označení pro začínající technologické společnosti, které přinášely revoluční myšlenky a jejichž ambicí bylo změnit pravidla hry. Skutečný rozmach ale přišel až na přelomu tisíciletí s rozvojem internetu a nových digitálních služeb. Mezi epicentra tohoto dění dlouhodobě patří kalifornské Silicon Valley, nicméně dynamické startupové komunity dnes najdeme i v New Yorku, Bostonu, Tel Avivu, Singapuru či Londýně.

Startupy už dávno nejsou doménou pouze IT sektoru. Vznikají v nejrůznějších odvětvích – od průmyslu přes biotechnologie až po stavebnictví nebo ekologická řešení. Spojuje je však několik klíčových charakteristik: mladá společnost, rychlá škálovatelnost, inovativní myšlenka a značné riziko, které ale současně nese i velký růstový potenciál.

V rámci tohoto reportu se zaměřujeme na firmy, které jsou registrovány a aktivní na pracovním portálu StartupJobs.cz. Tento vzorek nám poskytuje reprezentativní pohled na českou startupovou scénu a pomáhá lépe pochopit její aktuální vývoj i budoucí směřování.

- 1. Větší, než si myslíte** 4
- 2. Stále rychleji rostoucí část
jinak stagnující ekonomiky** 7
- 3. Startup pod zahraniční kontrolou je
v průměru větší než ten tuzemský** 11
- 4. České startupy získaly 5,3 miliardy korun
v 97 transakcích** 14

1. Větší, než si myslíte.

1. Větší, než si myslíte

Mnoho lidí – včetně odborné veřejnosti – si stále neuvědomuje, jak zásadní makroekonomický dopad mohou startupy mít na českou ekonomiku. A to i navzdory opakovaným mediálním pokusům zmapovat startupový ekosystém. Jejich význam lze ale kvantifikovat jak prostřednictvím trhu práce, tak příjmů do státního rozpočtu nebo odhadu jejich podílu na HDP.

Trh práce – dvakrát více zaměstnanců než v bankách

V roce 2023 startupové firmy zaměstnávaly přibližně 160 tisíc lidí na různé úvazky, což odpovídalo zhruba 4 % všech zaměstnanců v ČR. Tato statistika však zachycuje pouze zaměstnance firem, nikoli další pracovní sílu působící v ekosystému startupů – například zakladatele, podnikatele či osoby samostatně výdělečně činné. I při konzervativním odhadu tak startupy tvoří minimálně 3 % celkové zaměstnanosti. Pro srovnání: startupy v Česku zaměstnávají téměř dvojnásobek lidí oproti finančnímu sektoru zahrnujícímu banky a pojišťovny a jen o něco méně než odvětví cestovního ruchu.

Nadprůměrná mzda – horních 10 %

V roce 2023 si zaměstnanci startupů v průměru vydělali téměř 66 tisíc korun měsíčně, což je výrazně více než celorepublikový průměr. Pro srovnání: průměrná mzda v Česku tehdy činila 43 tisíc korun a polovina lidí vydělávala méně než 37 tisíc korun měsíčně. Pokud bychom se podívali na celé rozložení mezd, plat ve startupu odpovídal úrovni, na kterou 90 % zaměstnanců v ČR nedosáhlo. Startupy tak patří mezi odvětví, kde si lidé vydělávají nadprůměrně dobře.

130 miliard na mzdách

V roce 2023 startupové firmy vyplatily svým zaměstnancům na mzdách přibližně 130 miliard korun, což představovalo více než 5 % všech mezd vyplacených v české ekonomice. Startupy tak zaplatily více než dvojnásobek toho, co zaměstnancům vyplatil celý finanční sektor, a jejich celková mzdová výplata odpovídala částce, kterou na výplatách rozdělovalo celé stavebnictví.

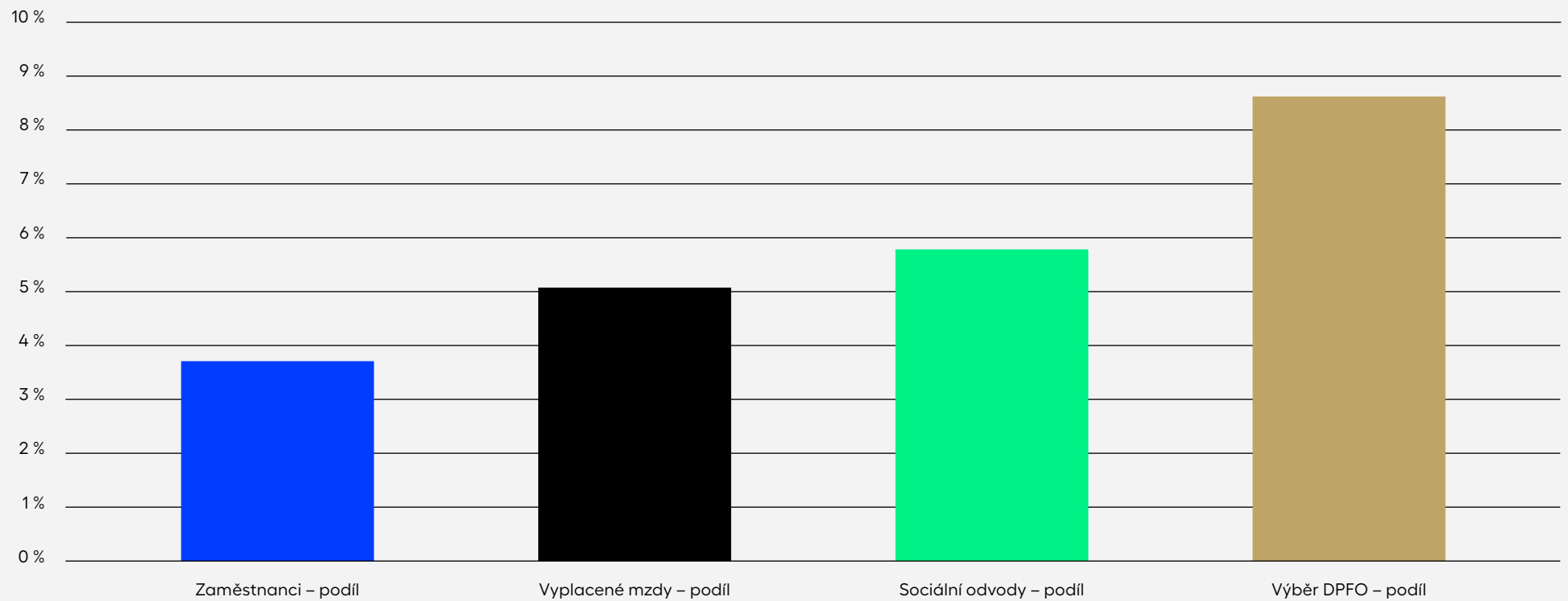
Tento objem mezd se odráží i ve veřejných rozpočtech. Startupy se podílely přibližně 6 % na příjmech ze zdravotního a sociálního pojištění a jejich zaměstnanci mohli přispět až 9 % do celkového výběru daně z příjmů fyzických osob. Startupový sektor tak má nejen výrazný ekonomický dopad, ale i významný přínos pro státní finance.

Asi 5 % české ekonomiky

Přesně určit, jaký podíl mají startupy na české ekonomice, není jednoduché. Na základě dostupných dat ale odhadujeme, že se pohybuje kolem 5 %. Jejich podíl na trhu práce je sice nižší, ale díky nadprůměrným příjmům zaměstnanců a vysoké přidané hodnotě se celkový ekonomický dopad startupů výrazně zvyšuje.

1. Větší, než si myslíte

Význam startupů v české ekonomice

Graf č. 1: Podíl startupů v české ekonomice

Zdroj: ČSÚ, Ministerstvo financí, StartupJobs, vlastní analýzy

2. Stále rychleji rostoucí část jinak stagnující ekonomiky

2. Stále rychleji rostoucí část jinak stagnující ekonomiky

Přestože česká ekonomika v posledních pěti letech zažila výkyvy a období stagnace, startupová scéna si svou dynamiku udržela a v některých ohledech se dokonce vyvíjela opačným směrem než zbytek trhu.

V roce 2023 bylo v české ekonomice evidováno o 50 tisíc pracujících méně než v roce 2018, což představuje pokles o 1,3 %. Největší propad nastal v roce 2020 v důsledku pandemie covidu, následovaly dva roky mírného růstu, ale v roce 2023 počet pracujících opět mírně klesl. Tento vývoj odráží širší makroekonomické trendy – česká ekonomika v roce 2023 oslabila o 0,1 % HDP v důsledku energetické krize a inflační vlny.

Celkově se v roce 2023 česká ekonomika nacházela přibližně o 1 % nad úrovni roku 2019 a oproti roku 2018 vzrostla o 4,8 %. Významnou roli v tomto růstu sehrál rok 2019, který se na něm podílel ze tří čtvrtin.

Za 5 let o polovinu více startupů

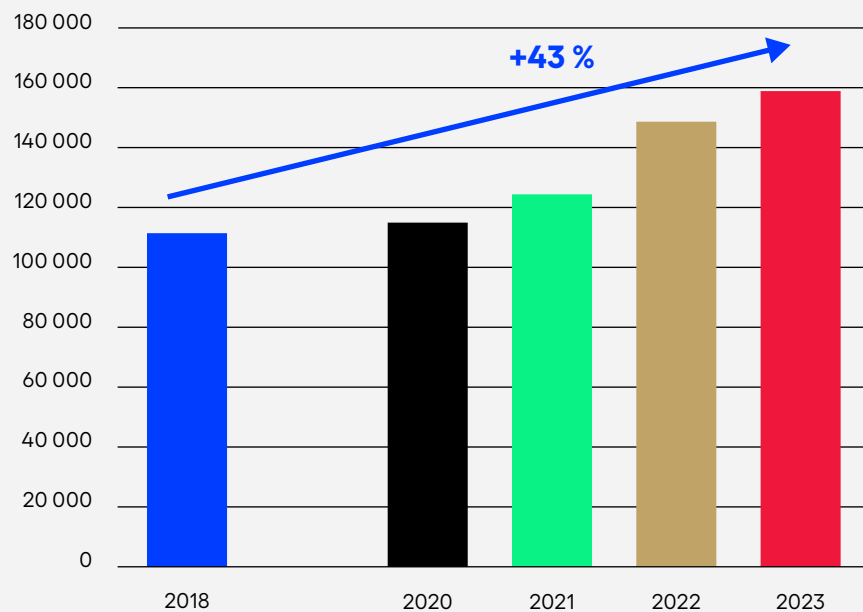
V letech 2018–2023 startupový sektor zaznamenal výrazný růst. Počet startupů se zvýšil o polovinu a celková zaměstnanost v tomto odvětví vzrostla o více než dvě pětiny, tedy průměrným tempem 7 % ročně. Stejným tempem přibývali zaměstnanci startupů i v roce 2023, a to navzdory celkovému ekonomickému poklesu, který vedl ke snížení HDP i zaměstnanosti v české ekonomice.

Přestože startupové prostředí dynamicky roste, jeho vnitřní struktura se výrazně nemění. Počet startupů se během pěti let zvýšil z 2,8 tisíce na 4,2 tisíce firem, přičemž téměř dvě třetiny z nich zůstávají malé – s méně než deseti zaměstnanci. Nejvýraznější nárůst zaznamenala kategorie nejmenších startupů, tedy firem s maximálně pěti zaměstnanci, jejichž počet se téměř zdvojnásobil.

Celková zaměstnanost ve startupovém sektoru vzrostla ze 110 tisíc na 160 tisíc zaměstnanců, na jeden startup pak připadá v průměru 38 zaměstnanců. I přes rozmach startupů tak tento sektor zůstává převážně doménou mikrofirem a malých podniků.

2. Stále rychleji rostoucí část jinak stagnující ekonomiky

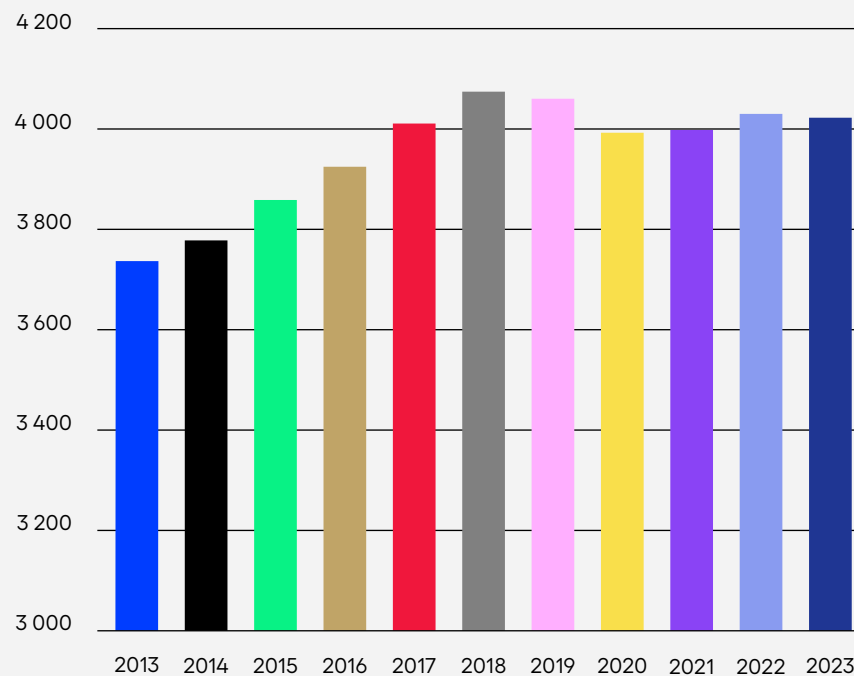
ČR - počet zaměstnanců ve startupech

Graf 2: ČR – počet zaměstnanců ve startupech – vývoj v čase

Zdroj: StartupJobs

ČR - počet zaměstnanců (v tisících)

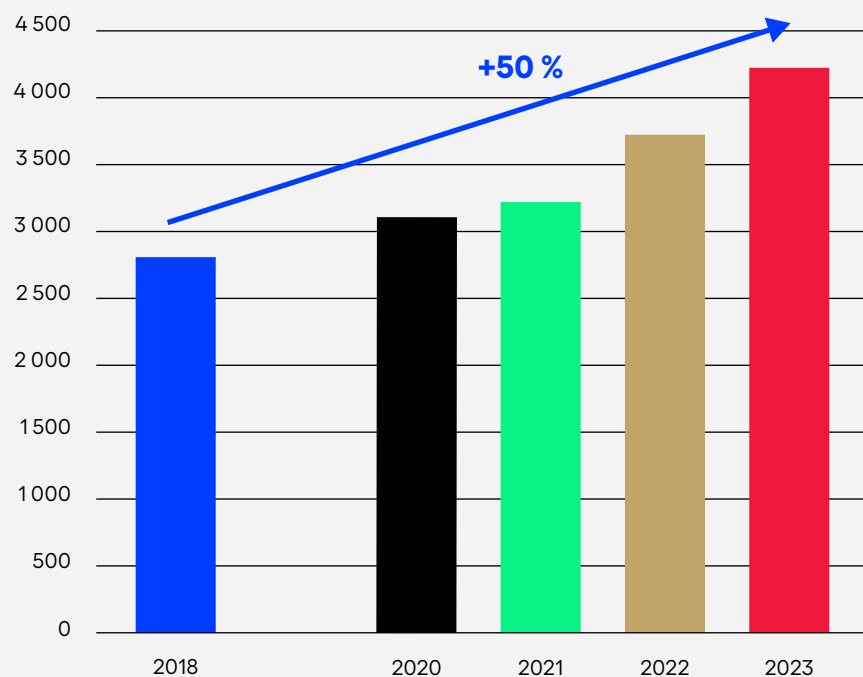

Graf č. 3: ČR – počet zaměstnanců – vývoj v čase

Zdroj: ČSÚ

2. Stále rychleji rostoucí část jinak stagnující ekonomiky

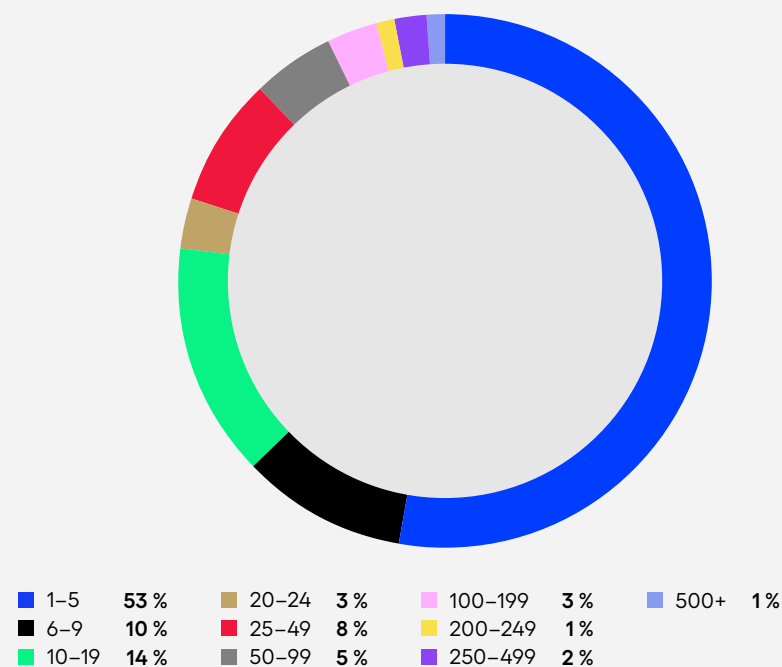
ČR - počet startupů

Graf č. 4: ČR – počet startupů – vývoj v čase

Zdroj: StartupJobs

Rozdělení startupů podle počtu zaměstnanců

Graf 5: Rozdělení startupů podle počtu zaměstnanců

Zdroj: StartupJobs

**3. Startup pod
zahraníční kontrolou
je v průměru větší
než ten tuzemský**

3. Startup pod zahraniční kontrolou je v průměru větší než ten tuzemský

Startupové prostředí v Česku je mimořádně rozmanité – liší se velikostí firem, oborovým zaměřením i regionálním rozmístěním. Stejná pestrost platí i pro způsoby financování a původ kapitálu. Část českých startupů má navíc mateřskou společnost v zahraničí, což s sebou přináší několik specifik.

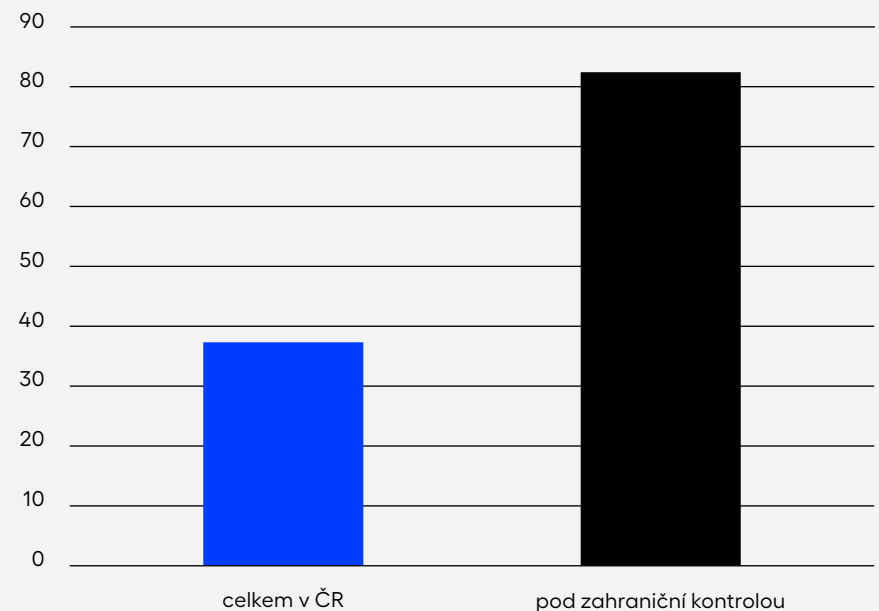
Tyto startupy bývají v průměru větší než ty s ryze českým zázemím. Z hlediska původu mateřských firem převládají evropské státy, především členové Evropské unie. Pokud k nim připočteme i další evropské země mimo EU, ukazuje se, že až 80 % zahraničních mateřských společností českých startupů pochází právě z Evropy.

Velikost firem pod zahraniční kontrolou

Většina českých startupů tvoří mikrofirmy s méně než deseti zaměstnanci. U startupů pod zahraniční kontrolou je ale situace odlišná – takto malé firmy zde nepředstavují ani třetinu. Další třetinu tvoří malé podniky s 25–100 zaměstnanci, což je v celkovém startupovém ekosystému v tuzemsku spíše výjimka, protože takový segment zde tvoří jen jednu sedminu.

Zatímco průměrný český startup zaměstnává přibližně 38 lidí, u firem s mateřskou společností v zahraničí je to 82 zaměstnanců – tedy více než dvojnásobek. Tyto rozdíly potvrzují, že startupy pod zahraniční kontrolou jsou v průměru větší a strukturálně odlišné od zbytku českého startupového prostředí.

ČR - průměrný počet zaměstnanců startupu

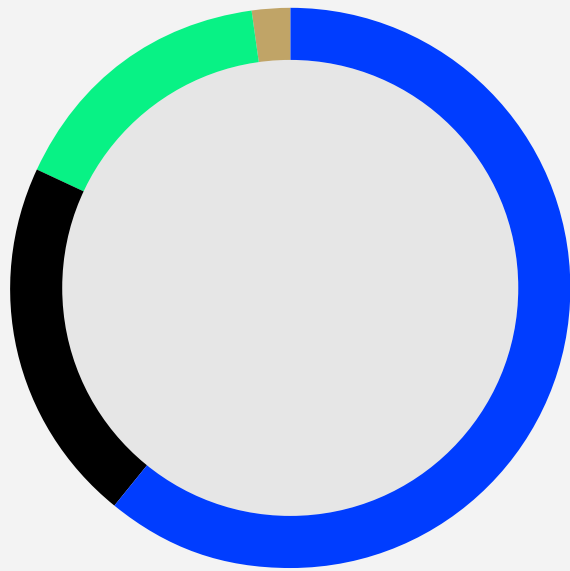

Graf 6: Průměrný počet zaměstnanců startupu

Zdroj: StartupJobs

3. Startup pod zahraniční kontrolou je v průměru větší než ten tuzemský

ČR - původ mateřských společností u startupů

■ EU 61% ■ USA 16% ■ zbytek Evropy 21% ■ svět - ostatní 2%

Graf 7: Původ mateřských společností u startupů

Zdroj: StartupJobs

Zahranिční původ mateřských společností

Startupy v Česku se zahraničním vlastnictvím mají mimořádně rozmanitou strukturu, pokud jde o původ jejich mateřských společností. Největší podíl připadá na Britské ostrovy (18 %), následované USA (16 %). Z hlediska širších regionů převažuje Evropská unie, odkud pochází více než 60 % těchto firem.

Mezi zeměmi s největším zastoupením v českém startupovém ekosystému vyniká Nizozemsko (15 %) a Německo (13 %), ale celkově mají mezi zahraničními vlastníky zastoupení firmy z 18 států EU. To znamená, že geografická diverzita startupového kapitálu je mnohem širší než v případě přímých zahraničních investic (FDI) v české ekonomice. U FDI totiž 85 % investic pochází z Evropské unie, v čele s trojicí zemí: Nizozemskem, Lucemburskem a Německem.

Startupový sektor tak přitahuje kapitál z širšího spektra zemí, což naznačuje, že jeho financování funguje jinak než tradiční zahraniční investice v Česku.

4. České startupy získaly 5,3 miliardy korun v 97 transakcích

4. České startupy získaly 5,3 miliardy korun v 97 transakcích

Český startupový ekosystém zůstává aktivní jak z pohledu investic, tak z pohledu přísunu nového kapitálu. V roce 2023 bylo zaznamenáno 97 transakcí v celkové hodnotě 5,3 miliardy korun (přibližně 215 milionů eur), což odpovídá průměrné investici ve výši 2,52 milionu eur. Mediánová investice do startupu činila 1 milion eur.

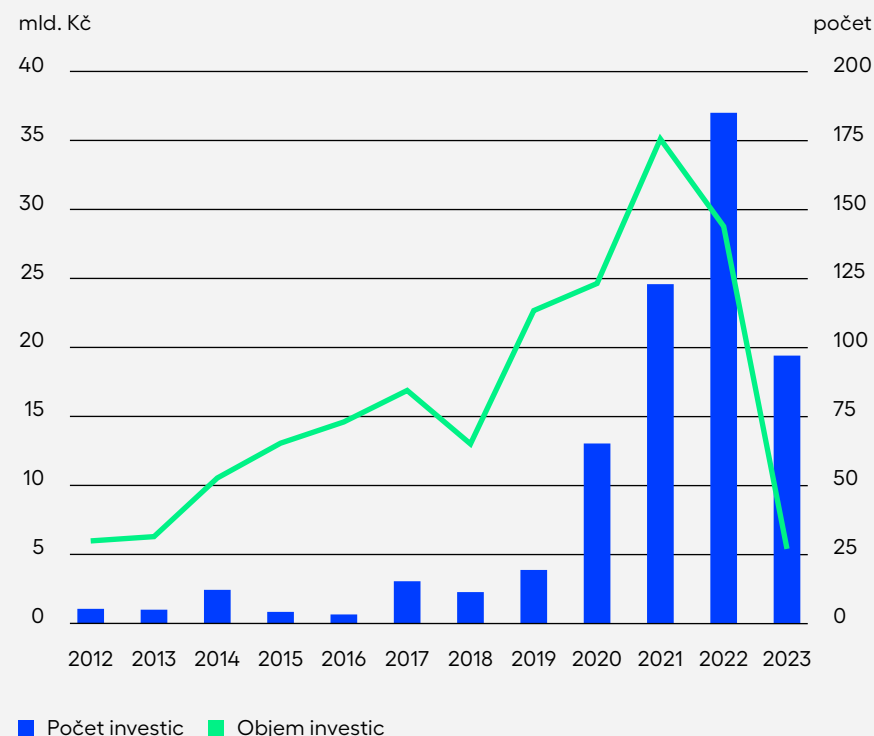
Ve srovnání s předchozím rokem došlo k poklesu objemu investic o 85 % a počtu transakcí o 33 %. Tento propad souvisí se dvěma hlavními faktory. Prvním je absence velkých investičních kol (tzv. mega rounds nad 100 milionů dolarů), která v roce 2022 významně zvýšila celkový objem investic. Mezi největší transakce tehdejšího roku patřily:

- **Mews** – 172,5 milionu eur
- **Cera** – 312,3 milionu eur
- **Ataccama** – 142 milionů eur
- **Kiwi.com** – 100 milionů eur
- **Rohlik.cz** – 220 milionů eur
- **Productboard** – 109 milionů eur

V roce 2023 se žádná takto velká investice neuskutečnila, což mělo výrazný dopad na celková čísla.

Druhým faktorem je globální pokles investiční aktivity do technologických firem. Roky 2021 a 2022 byly rekordní, co se týče objemu investic, avšak v roce 2023 došlo k celosvětové korekci valuací startupů v USA i Evropě. Investoři byli obezřetnější, což vedlo k nižšímu počtu i objemu transakcí. Přesto český trh zůstává atraktivní a startupy si i nadále dokázaly zajistit kapitál v celkovém objemu přesahujícím 5 miliard korun.

ČR - investice do startupů

Graf 8: Objem a počet investičních transakcí ve startupovém prostředí v ČR

Zdroj: CzechFounders, ČNB, vlastní analýzy

4. České startupy získaly 5,3 miliardy korun v 97 transakcích

Závěr

Startup v české ekonomice není bájný tvor z legend ani pouhá módní fráze, která jen na chvíli rezonuje v mediálním prostoru. Stal se neodmyslitelným aktérem hospodářského dění, pevně provázaným s jeho strukturou a významnějším, než si mnozí uvědomují. Toto prostředí je však nesmírně živé, pulzující energií inovací a často se vzpírá tradičním kategoriím, do nichž by jej chtěl svět vtěsnat. Právě tato neuchopitelná dynamika, tato neustálá proměnlivost a nevyzpytatelná povaha startupového ekosystému budou čím dál intenzivněji narážet na hranice státní regulace – ať už v oblasti pracovního trhu, daňového systému, nebo širších legislativních rámců, jež budou muset dříve či později reagovat na tuto novou ekonomickou realitu.

Smart Market Report 2025

Zdroje:

CzechFounders - Funding and Exits of Czech Tech Startups

CB Insights - State of Venture Global 2023

www.cbinsights.com

Atomico - State of European Tech 2023

<https://stateofeuropeantech.com/>

ČSÚ – počet zaměstnanců

https://csu.gov.cz/docs/107508/5605f5f5-5f4d-c039-142d-3c1efeeea33e/pmzcr030625_1.xlsx

ČSÚ – národní účty – mzdy a platy

https://apl.czso.cz/nufile/jwf23h2sdshjkrnb5c65dsf8ldief/hdpcr010524_m.xlsx

Ministerstvo financí ČR – plnění státního rozpočtu

<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu>

State of European Tech

<https://stateofeuropeantech.com/>

ČNB – kurzy devizového trhu

<https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/>

Kontaktujte nás

Patrik Karkoš

patrik@husta.cz

+420 733 509 785

www.smartmarketreport.cz